

Metro, 12.10.2009, Brzy přijdou léky na míru

Alena Hechtová

Ve Vestci budou možná už za čtyři roky vědci vyvíjet náhradní orgány, kosti i tkáně

PRAHA **Václav Pačes** patří k nejznámějším českým vědcům. Ne každý ví, na jakém výzkumu se podílel, mnozí si ho však vybaví jako bojovníka za **českou Akademii věd**. Nebojí se ani ostré kritiky zákonodárců, pokud má dojem, že se vědcům nedostává to, co by si zasloužili. Deník Metro s ním hovořil nejen o financích pro českou vědu.

* Jak je to tedy nyní s finančními prostředky pro vědu? Z jakého důvodu je u nás věda šizena?

Ne, věda není šizena, to je omyl. I v této krizové situaci do ní vláda dává 24 miliard jako v jiných letech. Jde o něco jiného. Tyto prostředky jsou velmi špatně rozdělovány Radou pro výzkum a vývoj, kde nesedí skoro žádní vědci. Jsou tam byznysmeni, podnikatelé. A ti chtějí nastrkat peníze spíše do takzvaného aplikovaného výzkumu. Přitom víme, že třeba šest miliard korun bylo investováno do jednoho z projektů aplikovaného výzkumu, který neměl jediný výsledek, žádný patent nebo publikace. A právě tuto oblast chtějí na úkor **Akademie věd** členové zmiňované rady podporovat.

* Takže jak to bude v nejbližších letech? Budou prostředky na vědu u nás stačit?

Naštěstí premiér Jan Fischer řekl, že rozpočet, který měl **Akademii věd** zlikvidovat, se bude pro roky 2011 a 2012 stabilizovat. I když tedy do vědy půjde o půlmiliardy méně než letos, dá se to unést. Ovšem vyhráno není. Tato vláda končí za půl roku a je otázka, co bude dělat další vláda. Pokud nebude příznivý rozpočet, tak třeba i nyní velmi aktuální projekt BioCeV samozřejmě padne. Nebylo by možné zajistit jeho udržitelnost.

* Můžete projekt BioCeV přiblížit?

U nás chybí odborné komplexní zázemí pro molekulární biotechnologie. Zejména ty, které by se mohly využívat v lidské a veterinární medicíně, ve farmaceutickém průmyslu a v dalších specializovaných průmyslových a zemědělských odvětvích. Proto navrhla už v roce 2007 vytvořit centrum biotechnologického a biomedicínkého výzkumu (BioCeV), v němž by se soustředili odborníci z několika partnerských pracovišť. Ti by založili či posílili skupiny mladších kolegů tak, aby tento nedostatek byl komplexně ošetřen a citelná mezera v odborném zázemí byla postupně zaplněna. Projektu by se mělo zúčastnit pět ústavů **Akademie věd ČR**. Chtěli bychom, aby toto unikátní pracoviště bylo ve Vestci.

* Proč jste zvolili jeho místo právě ve Vestci?

Především je třeba říci, že nechceme způsobit odliv vědců z Prahy do Vestce. Oni by někteří sice dojížděli do výzkumného centra, ale zřejmě pouze na částečný úvazek. Někteří by přišli, ale zcela noví. A proč Vestec? Například proto, že trpí odlivem pracovních sil do Prahy. Tento trend bychom chtěli zvrátit a vybudovat vědecko-technologické centrum, které by umožnilo rozvoj regionu. Vytvořilo by zároveň pracovní příležitosti pro kvalifikované i pomocné síly.

* Co bude hlavním programem centra? Čím se tam vědci budou zabývat?

Program bude postaven na třech pilířích. Zprvė na spolupřáci s biotechnologickými firmami. Současně by měl prvotřídni vědecké výstupy. Za druhé v něm budou centřální laboratoře, sloužící jednak k zabezpečení odborného programu a poskytující servis široké odborné veřejnosti. A konečně to bude výuka zejména doktorandů a školení firemních pracovníků. Cílem projektu je totiž vytvořit centrum excelentní vědy a současně zázemí pro aplikace výsledků moderního biologického výzkumu v praxi.

* Na čem tedy budou pracovat vědci?

Odborně řečeno v pěti programových okruzích. Funkční genomice, buněčné biologii a virologii, strukturní biologii a proteinovém inženýrství, v biomateriálech a tkáňovém inženýrství a ve vývoji léčebných a diagnostických postupů. Laicky řečeno, vědci zde budou pracovat například na tom, jak nahradit kosti, klouby, tkáně i orgány.

* Budou se tam vyvíjet třeba i nějaké nové léky?

Ano, pracovat by se mělo i na vývoji různých léků. V dnešní době totiž léky působí různě na každého podle naší dědičné výbavy. A tak jsou některé velmi účinné a jiné působí negativně. Příčiny by nám měly objasnit informace o dědičnosti a genech. Třeba na základě studia myších genů se můžeme mnoho dozvědět o citlivosti mnohých jednotlivých organismů na různé léky. V budoucnu tak budeme moci určitě navrhovat léky na míru. K tomu dojde brzy tím, jak se budeme přibližovat znalostem, které ukážou, jak vlastně život v nás probíhá.

* Přijdou k nám tedy vědci i ze zahraničí?

Počítáme s tím. Klíčová místa se totiž budou obsazovat na základě celoevropských konkursů. Část vědců bude ze stávajících institucí. Tedy z šesti ústavů **Akademie věd** a dvou fakult Univerzity Karlovy. Celkem počítáme, že by v novém **biotechnologickém centru** pracovalo až 500 vědců. Dvě stě z nich zřejmě přijde ze zahraničí.

* Jak moc pravděpodobné tedy je, že v roce 2013 bude skutečně ústav ve Vestci stát?

To je těžká otázka. Bude záležet na dostatku peněz, na tom, zda je projekt napsaný tak, aby zaujal posuzovatele. A na mezinárodním hodnocení.

„Při studiu myších genů se můžeme mnoho dozvědět o nás.“

„Věda u nás není šizena. Problém je v rozdělování peněz.“

Rychlý dotazník Oblíbená barva: modrá Oblíbené jídlo: plněné papriky mé maminky
Oblíbený nápoj: pivo Kniha, která ovlivnila můj život: všechny od Františka Běhouneka
Oblíbená hudba: koncert G dur Antonína Dvořáka a Má vlast Bedřicha Smetany Životní motto: Nebát se a nekrást

Václav Pačes V letech 2005 až 2009 byl předsedou **Akademie věd České republiky**. Letos v březnu byl vystřídán **Jiřím Drahošem**. V **Ústavu molekulární genetiky Akademie věd ČR** studuje strukturu genomů. Jeho skupina patřila mezi první, které přečetly v roce 1986 úplnou dědičnou informaci organismu. Objevil enzym zapojený do katabolismu rostlinného hormonu cytokininu.

Foto popis| Když **Václav Pačes** (vpravo) předával funkci předsedy **Akademie věd Jiřimu Drahošovi**, těšil se, že se bude víc soustředit na vědeckou práci. Zatím to moc nestihá.

Foto autor| MAFA - MICHAL SVÁČEK

O autorovi| Alena Hechtová, alena.hechtova@metro.cz